

3. Мазур М. П. Інформаційно-методичне та організаційне забезпечення дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України: монографія / М. П. Мазур, Ю. А. Зубань, В. О. Любчак, С. А. Іванець. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – 152 с.

ФЕДОРОВА О. В., к.е.н., доцент,
декан факультету гуманітарних наук, психології та педагогіки
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля,

БОХОНКОВА Ю. О., д. психол. н., проф.,
завідувач кафедри психології та соціології
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА ГУМАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Інклюзія в освіті пред'являє підвищені вимоги до всіх учасників освітнього процесу. Від студентів з інвалідністю це потребує надзвичайного напруження сил – інтелектуальних, психологічних ресурсів особистості, від умовно-здорових студентів – толерантності, розуміння, готовність надавати допомогу – тобто, перевіряє їх на предмет людяності та етики.

Головна вимога до сучасної освіти полягає в тому, що вона повинна стати гуманістично-орієнтованою, розглядати людину як основну цінність, бути спрямованою на розвиток особистості. При такому підході будь-які форми, методи освіти не є самоціллю, а повинні розглядатися в контексті одного з основних завдань освіти – забезпечення максимально сприятливих умов для саморозвитку та адаптації. В результаті освіта виявляється акцентованою на те, щоб допомогти людині усвідомити і збагатити своє «Я», знайти своє місце і визначити свою соціальну роль у відносинах із зовнішнім світом [1].

Інклюзія є соціальною концепцією, яка припускає однозначність розуміння мети – гуманізація суспільних відносин і прийняття права осіб з інвалідністю на якісну спільну освіту. Інклюзія в освіті – це щабель інклюзії в суспільстві, одна з гуманітарних ідей його розвитку. Розвиток інклюзивної освіти – це якісна і планомірна зміна системи освіти в цілому.

Важлива характеристика розвитку інклюзивної освіти – недостатня професійна підготовка педагогів загальної та вищої освіти і фахівців супроводу, здатних реалізувати інклюзивний підхід. Вони

потребують професійної комплексної допомоги з боку фахівців в області корекційної педагогіки, спеціальної та педагогічної психології, в розумінні і реалізації підходів до індивідуалізації навчання студентів з особливими освітніми потребами, у категорію яких, в першу чергу, потрапляють студенти з інвалідністю. Але найважливіше, чого повинні навчитися викладачі – це працювати з різними студентами, і враховувати це різноманіття в своєму педагогічному підході до кожного [2].

Аналізуючи стан інклюзивної освіти на сьогодні, можна говорити не тільки про інноваційність цього процесу, який дозволяє здійснювати навчання і виховання студентів з різними стартовими можливостями на різних ступенях освітньої вертикалі. Цей напрямок має могутній вплив і на розвиток самого освітнього процесу, значною мірою змінюючи відносини між його учасниками. Розроблені стратегії психолого-педагогічного супроводу молодих людей з особливими освітніми потребами і технології супроводу дозволяють вибудовувати відносини всіх учасників освітнього процесу на основі поваги їхніх прав і особливостей. Все це забезпечує гуманізацію процесу освіти і формування професійної педагогічної спільноти нового типу [3].

Інклюзивна освіта базується на наступних пріоритетах: пріоритет соціальної адаптації дитини на кожному віковому етапі; безперервність інклюзивного процесу на всіх вікових стадіях; природовідповідність освітніх завдань і методів як можливостям дитини, так і загальній логіці розвитку; пріоритетність розвитку комунікативних компетенцій, розуміння взаємодіяти з іншими людьми.

У студентів з інвалідністю гарно розвитий соціальний інтелект, вони володіють способами ефективної взаємодії з іншими людьми, таким чином можуть бути повноцінно включені в життя соціуму. Головними проблемами є емоційні – тривога, депресія, труднощі вираження своїх емоційних станів, імпульсивність, труднощі при необхідності швидкого та гнучкого реагування в нестандартних ситуаціях.

Успішна освітня інтеграція (інклюзія) – це мультифакторний, багаторівневий процес, який потребує перебудови на всіх рівнях людського функціонування. Головна відмінність процесу інклюзії від інтеграції полягає в тому, що при інклюзії у всіх учасників освітнього процесу змінюється ставлення до молоді з особливими освітніми потребами, а освітня ідеологія змінюється в бік більшої гуманізації навчального процесу і посилення виховної і соціальної спрямованості навчання. Таким чином, інклюзія є соціокультурною технологією та

довготривалою стратегією.

Список використаних джерел

1. Алехина С. В. Готовность педагогов как основной фактор успешности инклюзивного процесса в образовании / С. В. Алехина, М. Н. Алексеева, Е. Л. Агафонова // Психологическая наука и образование. - № 1. – М. : Наука, 2001. – С. 83-92.
2. Андреева, Т. В. Досуг как форма социокультурной реабилитации инвалидов / Т. В. Андреева // Отечественный журнал социальной работы. – №1. – М. : Тервинф, 2009. – С. 74-77.
3. Вачков, И. Дистанционное обучение для детей-инвалидов / И. Вачков // Школьный психолог. – М. : Академия, 2000. – № 38. – С.13.
4. Дубровская, Т. А. Адаптация и реабилитация детей с ограниченными возможностями здоровья: учеб. пособие / Т. А. Дубровская, М. В. Воронцова, В. С. Кукушин. – М. : РГСУ, 2014. – 364 с.
5. Инклюзивное образование: идеи, перспективы, опыт / Авт.-сост. Л. В. Голубева. – Волгоград: Учитель, 2011. – 96 с.